

Γιατί είναι δύσκολο να βρει κανείς/ καμία ATM; Και μαζί με αυτό: Γιατί γίνονται όλο και λιγότερο επιθυμητές οι συναλλαγές με μετρητά; Φανταζόμαστε πως όλοι/ες έχετε ακούσει κατά την επίσκεψή σας σε κάποιο σουπερ μάρκετ, την ανακοίνωση από τα μεγάφωνα που μας λέει πως κάνει καλό στην υγεία μας όχι μόνο η χρήση μάσκας αλλά και η χρήση κάρτας στο ταμείο. Σε περίπτωση που έχει κανείς/καμία καταφέρει να κρατήσει τα αυτιά του κλειστά, τότε θα συναντήσει σχετικές έντυπες ανακοινώσεις: προτιμήστε ανέπαφες συναλλαγές με κάρτα! Γιατί παραμένουν αυτές οι ανακοινώσεις αναρτημένες παρότι είναι γνωστό τοις πάσι πως η covid-19 δεν κολλάει από τις επιφάνειες; Οι ανακοινώσεις σε στυλ «η κάρτα κάνει καλό στο ανώτερο αναπνευστικό» και τα άδεια ή εξαφανισμένα ATM είναι διαφορετικές θεραπείες που επιλέχθηκαν σε δύο διαδοχικές καπιταλιστικές κρίσεις.

Ας το δούμε πιο προσεκτικά. Τον Μάιο του 2015 ο καθηγητής του Ιδρύματος Λ. βον Μίζες, Τζόζεφ Σαλέρνο θα γράψει την ανακοίνωση *War on Cash*. Εκεί θα υποστηρίξει πως τα μετρητά είναι πρόβλημα γιατί επιτρέπουν στους ανθρώπους να φοροδιαφεύγουν και να εξασκούν παράνομες δραστηριότητες. Ο Σαλέρνο διατύπωσε emphaticά κάτι που ήδη είχαν θέσει σε εφαρμογή στους κύκλους των ευρωπαϊών τραπεζιών. Καθώς ήδη από το 2007, ο τότε Ιταλός Κεντρικός Τραπεζίτης Μάριο Ντράγκι είχε αποφασίσει να θέσει ως όριο πληρωμών με μετρητά το ποσό των 12.500 ευρώ. Το Ιταλικό κράτος πολύ γρήγορα έδωσε μεγαλύτερο βάθος σε αυτή την κατεύθυνση, όταν η κυβέρνηση του Μάριο Μόντι, έθεσε ως ανώτερο όριο πληρωμής με μετρητά τα 1.000 ευρώ. Στην ίδια κατεύθυνση κινήθηκαν σταδιακά τα περισσότερα ευρωπαϊκά κράτη θέτοντας τα δικά τους όρια, σε παρόμοιο ύψος με το Ιταλικό κράτος. Ενώ το 2012 το Ίδρυμα Gates, μαζί με το Ίδρυμα Ford, τη Visa και τη Mastercard ίδρυσαν την «Better than cash alliance», με διατυπωμένο σκοπό να περιορίσουν την κυκλοφορία των μετρητών στις αναπτυσσόμενες χώρες και να προάγουν το ηλεκτρονικό χρήμα και τις συναλλαγές μέσω έξυπνων κινητών.

Το ελληνικό κράτος φυσικά δεν απέχει από αυτή τη διαδικασία. Η Handelsblatt στο δημοσίευμα *Οι έλληνες ανακαλύπτουν το πλαστικό χρήμα*, γράφει: «Ενώ οι ελληνικές τράπεζες υπό κανονικές συνθήκες χορηγούν περί τις 100.000 κάρτες τον μήνα, ο αριθμός αυτός τον φετινό Ιούλιο ανήλθε στο ένα εκατομμύριο». Θυμάστε, φανταζόμαστε, τα *capital controls*. Ενώ στις θερινές εκπτώσεις του 2014 οι έλληνες καταναλωτές είχαν πληρώσει μόλις το 3% των αγορών τους με κάρτα, το 2015 το ποσοστό ανήλθε στο 32%. Και το ποσοστό αυτό δεν έχει σταματήσει να αυξάνεται. Θα μπορούσαμε να απαριθμήσουμε πάρα πολλά αντίστοιχα τεκμήρια. Είμαστε σίγουροι/ες όμως πως μπορείτε να διαπιστώσετε στους εαυτούς/ες σας αυτή την αλλαγή συμπεριφοράς. Η βιοπολιτική διάσταση των *capital controls* είχε σίγουρα επιτυχία.

Ο Νόρμπερτ Χέρινγκ στο βιβλίο του *Κατάργηση των μετρητών και συνέπειες* σημειώνει πως τα οφέλη από την επίθεση στα μετρητά

Η ΔΙΚΑΙΩΣΗ ΤΩΝ ΓΚΑΖΑΚΙΩΝ

είναι τα παρακάτω: **α)** παρεμπόδιση παράνομων δραστηριοτήτων, **β)** η δυνατότητα εφαρμογής αρνητικών επιτοκίων, **γ)** μεγέθυνση των κερδών για τους διαχειριστές ηλεκτρονικών πληρωμών, **δ)** η διατήρηση των καταθέσεων στο τραπεζικό σύστημα. Αν αφαιρέσουμε το α) ή καλύτερα αν το αντικαταστήσουμε με: τον απόλυτο έλεγχο των τραπεζών (δλδ των κρατών) πάνω στη ροή του χρήματος και εξειδικεύσουμε το δ) θα έχουμε μια σαφέστερη εικόνα.

Το (δ) το καταλαβαίνουμε με τον εξής τρόπο: βασικό διακύβευμα της αναδιάρθρωσης που ακολουθήσε της κρίσης του '08, ήταν η δημιουργία ενός ασφαλούς για τις τράπεζες περιβάλλον δανεισμού. Προκειμένου αυτό να επιτευχθεί έπρεπε να προβλεφθεί με βεβαιότητα η «ανθρώπινη συμπεριφορά». Τι καλύτερο λοιπόν από μια ασφαλή καταγραφή των καταναλωτικών συνηθειών των υποκειμένων; Πώς να εμπιστευτείς κάποιον που σκάει ένα πενήνταευρο, για να αγοράσει ένα τάλισκερ τη στιγμή που είναι τσίμα τσίμα με το νοίκι; Αυτά θέλουν να ξέρουν οι τράπεζες. Θέλουν να γνωρίζουν την καταναλωτική μας συμπεριφορά προκειμένου να αξιολογούμε ως πιθανοί/ες δανειολήπτες, καταθέτες, επενδυτές κοκ. Θα πείτε οκ! Σιγά τώρα μη νοιάζεται η τράπεζα για τα τριψήφια και τετραψήφια νούμερα που έχουμε στην άκρη. Μπορεί να μη νοιάζεται. Αν και μπορούμε να φανταστούμε μια κεντρική φορολογική πολιτική με κλίμακες που αφορούν τις κακές μας συνήθειες. Οι τράπεζες όμως, σίγουρα ενδιαφέρονται για την καταναλωτική συμπεριφορά των στελεχών των επιχειρήσεων και για τον προσανατολισμό των χρημάτων τους.

Κάπως έτσι φτάνουμε στη τρέχουσα καπιταλιστική κρίση, που ακόμα πιστεύουν διάφοροι πως την προκάλεσε μια βαριά γρίπη. Τον Αύγουστο του 2019 η *Blackrock*, γνωστή για την εμπλοκή της και στον φαρμακευτικό τομέα, δημοσίευσε μια αναφορά με τίτλο *Dealing with the next downturn*. Οι συντάκτες

της αναφοράς γράφουν πως ο μόνος τρόπος να διαχειριστούν τα κράτη την επερχόμενη ύφεση είναι να φέρουν *χρήματα με το ελικόπτερο*. Τα χρήματα αυτά πρέπει βέβαια να προσγειωθούν όχι στις αγορές γενικά αλλά στους τομείς της οικονομίας που είναι συμβατοί με την 4^η βιομηχανική επανάσταση. Για το λόγο αυτό οι κεντρικές τράπεζες πρέπει να έχουν τον απόλυτο έλεγχο. Δηλαδή να έχουν όλα τα δεδομένα.

Νομίζουμε πως καταλαβαίνετε που το πάμε. Εσείς και εμείς δεν βρίσκουμε μετρητά, γιατί η κατάργηση των μετρητών είναι ο μοναδικός τρόπος για να αποκτήσουν οι τράπεζες πλήρη πρόσβαση στα δεδομένα της αγοράς. Τα κλειστά ATM είναι προϊόν ενός μεγάλου μετασχηματισμού που χρειάστηκε δύο κρίσεις για να ολοκληρωθεί. Τώρα τι μένει; Λείπει μια έρευνα σχετικά με το αρνητικό οικολογικό αποτύπωμα των μετρητών. Και μετά από αυτήν να φορολογηθεί η εκταμίευση των χρημάτων. **Πως σας φαίνεται σαν ιδέα; Πιθανό;**

